

กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน นิติบุคคล

งานนิติการ ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลบึงโขงหลง เลขที่ 1 หมู่ 11
ตำบลบึงโขงหลง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัด บึงกาฬ 38220
042-416168
<https://www.tesbanbkl.go.th/index/>

นิติบุคคล คืออะไร

นิติบุคคล คือการจัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายอื่น

การเป็นนิติบุคคล แบ่งตามอำนาจของกฎหมายที่ก่อตั้งขึ้นได้เป็น 2 ประเภท คือ นิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ๆ

1) นิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ได้แก่

- 1.1) ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนสามัญ และห้างหุ้นส่วนจำกัด
- 1.2) บริษัทจำกัด คือ บริษัทที่สร้างขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยมีผู้ถือหุ้น ๗ คนขึ้นไป และผู้ถือหุ้นทุกคนต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ และบริษัทจำกัดนี้กฎหมายบังคับให้จดทะเบียนซึ่งเมื่อจดทะเบียนแล้วก็จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
- 1.3) สมาคม คือ การที่บุคคลหลายคนตกลงเข้ากันเพื่อทำการอันใดอันหนึ่งอันมีลักษณะต่อเนื่องร่วมกัน และมีใช่เป็นการหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน จึงต่างกับบริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนซึ่งมุ่งหากำไร สมาคมที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล

1.4) มูลนิธิ คือ ทรัพย์สินอันจัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะวิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษาหรือเพื่อ สาธารณประโยชน์อย่างอื่นโดยมิได้มุ่งหมายหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกันและต้องจดทะเบียนตามกฎหมาย มูลนิธิที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล

2) นิติบุคคลตามกฎหมายอื่น ๆ

นอกจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะต้องมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น สหกรณ์ เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 ราชบัณฑิตสถานเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2485 นอกจากนี้ยังมีนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นอีก เช่น ทบวงการเมือง ได้แก่ กระทรวง ทบวง และกรมในรัฐบาล จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา วัฒวอาราม เฉพาะวัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา แต่ไม่รวมถึงสำนักสงฆ์ เป็นต้น

นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ต้องตามบทบัญญัติทั้งปวงแห่งกฎหมายภายในขอบวัตถุประสงค์ของตน ดังมีกำหนดไว้ในข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง และมีอำนาจหน้าที่เหมือนบุคคลธรรมดา เว้นเสียแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งว่าโดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น

ภูมิสำเนาของนิติบุคคลนั้นย่อมได้แก่ถิ่นที่สำนักงานแห่งใหญ่หรือที่ตั้งทำการ หรือถิ่นที่ได้เลือกเอาเป็นภูมิสำเนาเฉพาะการตามข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งหากมีสาขาสำนักงานจะจัดว่าเป็นภูมิสำเนาในส่วนกิจการอันทำ ณ ที่นั้นด้วย

ผู้จัดการ ผู้แทนอื่น ของนิติบุคคล หากทำการตามหน้าที่ได้ทำให้เกิดความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดแก่บุคคลอื่นไซ้ ท่านว่านิติบุคคลจำต้องเสียค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น แต่มีสิทธิจะไล่เบี้ยเอาแก่ตัวผู้เป็นต้นเหตุทำความเสียหายได้ภายหลัง

ถ้าและความเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้นเกิดแต่ทำการอันใดอันหนึ่ง ซึ่งมีได้อยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์แห่งนิติบุคคลนั้นไซ้ ท่านว่าสมาชิก หรือผู้จัดการทั้งหลายเหล่านั้นบรรดาที่ได้ออกเสียงลงมติให้ทำการเช่นนั้น กับทั้งผู้จัดการและผู้แทนอื่น ๆ ทั้งหลายบรรดาที่ได้เป็นผู้ลงมือทำการ จะต้องรับผิดชอบร่วมกันออกใช้ค่าสินไหมทดแทน